

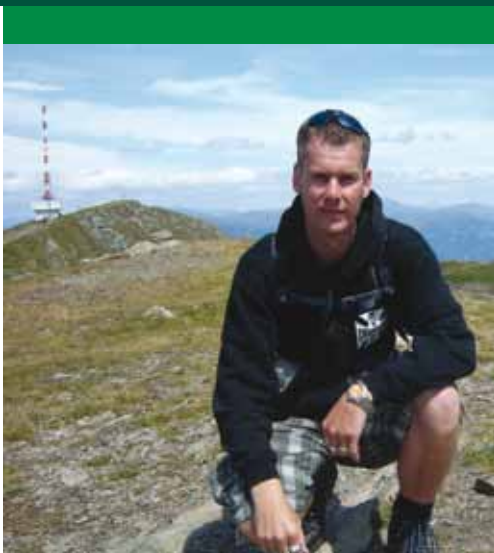
Wij vragen, u draait?

Boombeheerders op zoek naar passend boombeheersysteem

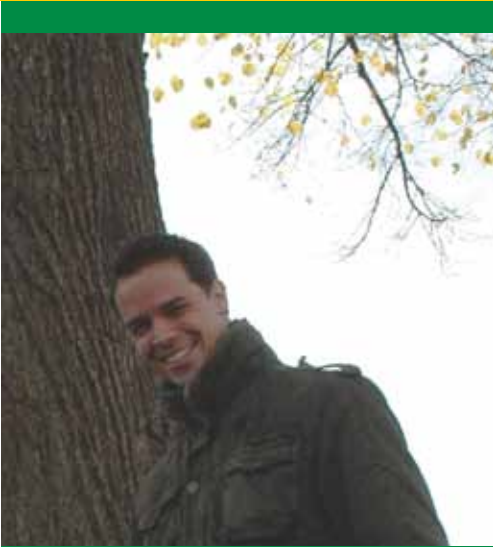
Iedere gemeente heeft andere wensen met betrekking tot een beheersysteem. Het is de kunst om een passend beheersysteem daarbij te zoeken. Soms verloopt de zoektocht vlekkeloos, maar soms ook niet. Wat moet een beheersysteem volgens boombeheerders allemaal kunnen, en wat is overbodige luxe? Vijf groenmannen geven antwoord op deze vraag vanuit hun praktijkervaring met een beheersysteem.

Auteur: Karlijn Raats

Marc van Rijsewijk, Boombeheerder gemeente Doetinchem

“Wij hebben drie jaar geleden het TSD-beheersysteem aangeschaft. **Je moet ervoor waken dat je niet een systeem neemt dat té uitgebreid is.** Voordat je het weet, ben je meer werk kwijt aan het bijhouden van allerlei gegevens dan met efficiënt boombeheer. Dan ben je aan het registreren om het registreren. Je kunt op VTA-gebied allerlei gegevens invoeren, maar je zou kunnen volstaan met alleen ‘ja’ of ‘nee’ bij de vraag of een boom veilig is. Bij een gebrek is het wel noodzakelijk te registreren wat het probleem is. Voor RAW-bestekken zijn ook alleen de hoogte, standplaats en de onderhoudstoestand van belang. Ook is het voor een aannemer minder belangrijk om te weten of het een eik of linde betreft, eindbeelden van bomen zijn hier wel een item. Ik ben niet zo handig met Autocad en Gis. De koppeling tussen groen en de rest van de openbare ruimte is wel mogelijk. De rapportagefunctie is aanwezig, maar vergt nog wel enige kennis van het systeem. Tot slot vergt het selecteren soms stapjes die ikzelf wat te complex vind. Dat hoeft voor een ander dus niet zo te zijn. Gebruikersvriendelijkheid is voor iemand als ik eigenlijk heel belangrijk in een beheersysteem.”

Herman Best, boombeheerder gemeente Heerhugowaard

“We zijn nu in de fase dat we nog een oud beheersysteem gebruiken, maar dat werkt niet goed. We gebruiken wellicht slechts een kwart van het systeem en bovendien ervaren we de gebruikersvriendelijkheid van het systeem als slecht. Bijvoorbeeld een boom of plantvak muteren vergt vele handelingen. **Allerlei functies zijn leuk, maar als je ze niet gebruikt is het eeuwig zonde.** Leveranciers bieden soms iets aan zonder zich af te vragen of de markt erop zit te wachten. Wij hebben slechts basale functies nodig om ons boombeheer goed uit te voeren, zoals visuele boomcontrole volgens VTA-methodiek en CROW-systematiek zodat we met de gegevens ook bestekken kunnen maken, en logboeken om bijvoorbeeld snoeiwerkzaamheden in bij te houden. Omdat het oude systeem niet langer werkte, besloten de riool-, weg-, straatmeubilair- en groenbeheerders met elkaar rond de tafel te gaan zitten om na te denken over een nieuw systeem. Met name de weg- en groenbeheerders willen nu samen in één systeem gaan werken. Vervolgens hebben we contact opgenomen met ingenieursbureau Alfons Schuurmans. Alfons Schuurmans raadde ons eerst om goed na te denken over wat we precies in een beheersysteem willen zien. Daarna heb ik samen met een collega een wensenlijst opgesteld. Aan de hand daarvan hebben we voor een bepaald boombeheersysteem een offerte opgevraagd. Het beheersysteem waar we misschien voor gaan kiezen, is uit de praktijk geboren. **Een groot deel van de gebruikersgroep bestaat uit boomverzorgers.** Dit programma zullen we waarschijnlijk dan ook voor 100 procent gaan gebruiken. We hebben het binnen de gemeente niet meer zo op grote logge systemen. We zijn als gemeente ook in gesprek met een lokaal bedrijf dat systemen bouwt. Dit bedrijf bouwt een systeem vanaf de basis op in samenwerking met de afnemende partij en zorgt ervoor dat het systeem helemaal op de situatie van de afnemer is geënt. Een grote gebruikersvriendelijkheid dus en geen overbodige functies. De bouw van het beheersysteem kost dan misschien een jaar, maar het is volledig open source en webbased. Dus dan hoeft je niet alles lokaal te draaien en hoeft je ook geen licentiekosten te betalen. Wat betreft boombeheer willen we echter onze inspecties digitaal snel op orde krijgen. Waarschijnlijk nemen we dat ene boombeheerpakket, waarbij een jaarcontract af te sluiten is. Zodra het zelfontworpen beheersysteem klaar is, willen we daarna wellicht de boombeheergegevens over gaan zetten naar het eigen nieuwe systeem.”

Edgar Voogt, groenbeheerder gemeente Zaltbommel

“Wij hebben het beheersysteem van Bakker en Spees sinds 2001. **We gebruiken het om groen op tekening te zetten en thematische kaarten te maken.** We noteren haast alleen de soortnaam en het plantjaar en de stamomvang (in verband met werkpakketten, een dunne/ jonge boom heeft een andere snoei en werk nodig dan een dikke/ oude boom. Leeftijd alleen is dan niet genoeg, een populier van 10-15 jaar oud is al groot, een meidoorn of eik is dan nog klein). Voor het vaststellen van budgetten gebruiken we het systeem haast niet. De bestekken zijn vaak leidend voor de budgetten. We maken ook geen gebruik van de VTA-module omdat we niet aan VTA-inspecties doen. Zaltbommel ligt in de Bommelerwaard, een flink deel bestaat uit ruilverkavelingen of ligt op natte, zware klei, waar ooit wat iepen, essen, populieren en wilgen zijn neergezet. Het is een relatief jong bomenbestand van grofweg veertig jaar oud en daar hebben we zelf goed zicht op. **Bij twijfel over de gezondheid van de boom doen we geen onderzoek maar kappen we de boom.** De bomen op de stadswallen van Zaltbommel en in de oudere dorpskernen op de stroomruggen proberen we wel zo lang mogelijk in stand te houden te houden. Hier staan oudere bomen tot maximaal 150 jaar oud. We hebben dan ook een monumentale en waardevolle bomenlijst waarop zo'n 320 gemeentelijke bomen staan. Het voordeel van het beheersysteem van Bakker en Spees vond ik destijds, naast dat ik er al eerder mee had gewerkt, dat Marius Bakker een groene achtergrond heeft en van daaruit het boombeheerprogramma bouwde. Veel andere leveranciers hadden toen civiele programma's verder uitgebouwd. Het programma was daardoor erg gebruikersvriendelijk. Natuurlijk zullen hun producten nu ook optimaal doorontwikkeld zijn.”

Oege Oevering, boombeheerder gemeente

“Wij werken met Mi2 en zijn aan het overgaan naar Xeiz. Mi2 is een beheersysteem voor de openbare ruimte waarvoor je diverse aanvullende pakketten aan kunt schaffen, zoals een bomenmodule. Die module gebruiken we voor het maken van een jaarprogramma voor het boomonderhoud en voor boominspecties. **Daarbij hechten we met name belang aan het kunnen verwerken van gegevens zoals de plek van de boom in verband met bijvoorbeeld kabels en leidingen**, GPS-inspectie, het maken van een jaarprogramma en aan calculatie, om inzicht te krijgen in wat een boom kost. Wat ik mis in het huidige beheersysteem, is een apart invoerveld voor juridische bescherming van bomen. Nu hebben we twee algemene invoervelden de status ‘bomenlijst’ en ‘boomstructuurplan’ gegeven.”

Stan Mennen, beleidsmedewerker Groen gemeente Overbetuwe

“Wij hebben nu ook MI2 van Arcadis. Nu Xeiz op de markt is als vervanger van MI2 en MI2 dus verouderd begint te raken, zullen we op termijn moeten overgaan op een ander systeem. Voornamelijk biedt MI2 voor ons echter voldoende mogelijkheden. We zijn we ons wel aan het oriënteren op andere beheersystemen. Daarbij heb ik nog niet echt een voorkeur voor een bepaald systeem. We verwerken mutaties en voeren gegevens in door in de basismodule voor ‘groenbeheer’ het groen in te tekenen op een basiskaart door punten, lijnen of vlakken te plaatsen (punt voor bomen, lijnen voor hagen en vlakken voor beplanting). Administratief maakt het systeem voor deze gegevens een dossier aan. De gegevens die daarin staan, en die je dus kunt invullen, zijn voor bomen: soortnaam, plantjaar en soort ondergrond (verharding, gazon, beplanting). Wij hebben geen module waarin we de VTA-gegevens kunnen noteren. VTA-gegevens houden we daarom nu los bij in Excel-lijsten. Als we een beheersysteem vinden dat zoveel mogelijk boomdata kan opslaan, heb je je boombeheerzaken vanuit het oogpunt van zorgplicht natuurlijk het beste op orde. Dan zijn gegevens immers beter inzichtelijk en worden controles buiten makkelijk omdat je gegevens sneller paraat hebt. Een vereiste in een nieuw beheersysteem zou zijn dat we het systeem mee naar buiten kunnen nemen middels een PDA of een tablet-PC of andersoortige middelen. Hierdoor kun je beheergegevens direct opslaan in het beheersysteem. Nu gaat het inventariseren en naverkennen van gebieden nog met de hand: ik print eerst een kaart van het gebied uit waarin bijvoorbeeld de bomen staan waar we langs willen gaan. Dan gaat iemand met deze kaart op pad en loopt de bomen na. De gegevens van deze ronde noteert hij met pen op de kaart. Na aanlevering van deze gegevens kan ik ze pas in het systeem verwerken. Dat is omslachtig. Eventueel nadeel van het werken met een systeem dat je mee naar buiten kunt nemen, is dat degene die naar buiten gaat goed met het computerprogramma moeten leren omgaan. Nu hoeft maar één iemand het systeem goed te beheersen.

Een ander belangrijk punt is dat een beheersysteem goed moet kunnen samengaan met andere programma's. Nu moet je vaak heel het systeem van één leverancier hebben. Soms wil je er echter ook andere beheerpakketten aan kunnen koppelen van andere leveranciers. Momenteel kan dit vaak nog niet goed.”